

Klasa: 602-04/13-05/18
Urbroj: 380-230/071-14-11
Zagreb, 26. veljače 2014.

ZAPISNIK

3. sjednice Rektorskog zbora u akademskoj 2013./2014. godini održane 26. veljače 2014. u velikoj vijećnici Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14, Zagreb s početkom u 10,30 sati.

Nazočni članovi Rektorskog zbora:

1. **prof. dr. sc. Alfio Barbieri**, rektor Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i predsjednik Rektorskog zbora,
2. **prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš**, rektor Sveučilišta u Zagrebu,
3. **prof. dr. sc. Ivan Pavić**, rektor Sveučilišta u Splitu,
4. **prof. dr. sc. Željko Turkalj**, rektor Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku,
5. **prof. dr. sc. Nevenka Ožanić**, prorektorica Sveučilišta u Rijeci,
6. **prof. dr. sc. Dijana Vican**, prorektorica Sveučilišta u Zadru,
7. **prof. dr. sc. Vlatko Lipovac**, prorektor Sveučilišta u Dubrovniku,
8. **prof. dr. sc. Slavica Čosović Bajić**, predsjednica Vijeća veleučilišta i visokih škola,

Ostali nazočni:

9. **prof. dr. sc. Saša Zelenika**, zamjenik ministra znanosti, obrazovanja i sporta,
10. **prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić**, pomoćnica ministra znanosti, obrazovanja i sporta,
11. **prof. dr. sc. Vesna Vašiček**, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu,
12. **prof. dr. sc. Melita Kovačević**, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu,
13. **prof. dr. sc. Željko Garača**, dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu,
14. **Mirela Zagorac**, Sektor za financijske poslove, MZOS,
15. **Ivana Bulešić**, načelnica Samostalnog sektora za pravne poslove, MZOS,
16. **mr. sc. Sandra Bezjak**, Odjel za visoko obrazovanje, AZVO,
17. **Paula Pavletić, prof.**, tajnica Rektorskog zbora,
18. **Olga Šarlog Bavoļjak**, dipl. iur., glavna tajnica Sveučilišta u Zagrebu.

Sjednicom predsjedja **prof. dr. sc. Alfio Barbieri**, predsjednik Rektorskog zbora u akademskoj 2013./2014. godini koji utvrđuje, a prisutni članovi jednoglasno prihvaćaju sljedeći:

Dnevni red:

1. ***Prihvatanje zapisnika 2. sjednice Rektorskog zbora u akademskoj godini 2013./2014.;***
2. ***Rasprava o korištenju vlastitih prigoda vezano uz izjavu ministra financija i buduće reperkusije na visokoškolski sustav;***
3. ***Razno.***

Predsjednik Rektorskog zbora prof. dr. sc. Alfio Barbieri otvara sjednicu obrazloženjem kako je ova hitna sjednica sazvana radi izjave ministra financija g. Slavka Linića od 24. veljače da će se sveučilištima uzeti dio vlastitih prihoda i preusmjeriti ih u proračun.

Ad 1.

Prof. dr. sc. Alfio Barbieri predlaže da se zapisnik s 2. sjednice Rektorskog zbora održane 7. veljače usvoji na sljedećoj sjednici budući da nije prisutno tri od sedam članova što prisutni članovi jednoglasno prihvaćaju.

Ad. 2.

Prof. dr. sc. Alfio Barbieri je uvodno rekao kako nije jasan motiv za najavljeni postupak ministra financija – oduzimanje djela vlastitih sredstava sveučilištima, te pita na koji će se način najavljena mjera odraziti na visokoobrazovni sustav. Smatra da za rješenje problema unutar sustava treba postojati otvoreni dijalog između akademske zajednice, Ministarstva financija i Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta. Ističe kako način na koji je akademska zajednica saznala o namjeri Ministarstva financija – iz medija, nije primjerena te moli predstavnike Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta da nazočnima prenesu svoja saznanja o toj temi. Podsjetio je na zaključak s prošle sjednice Rektorskog zbora na kojoj je dogovoreno da će se predstavnici Rektorskog zbora i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta sastati kako bi napravili zajednički prijedlog Pravilnika o mjerilima i načinu korištenja vlastitih prihoda i donacija javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta koji će biti poticajan za znanstveno-nastavni sektor.

Zamjenik ministra **prof. dr. sc. Saša Zelenika** je rekao kako najavljene mjere odgovorno strukturira Ministarstvo financija. Podsjetio je kako od svibnja 2004. postoji zaključak Vlade RH da se sva plaćanja korisnika proračuna RH moraju provesti kroz državnu riznicu te je državna revizija često upozoravala kako bi se i svi vlastiti prihodi sveučilišta morali tretirati na isti način. Tako se radi povećanja transparentnosti svih novčanih tijekomova korisnika državnog proračuna krenulo s uvođenjem sustava centralnog obračuna plaća (COP). Ističe kako bi namjenska sredstva i dalje ostala na računima pojedine institucije tj. sveučilišta, te se ne bi koristila u druge svrhe, ali bi bila u državnoj riznici i na taj način razvidnija što se tiče poslovanja. Podsjeća da je izrada financijskih planova za sva sredstva i sada obveza svih ustanova te se s te strane ništa suštinski ne bi promijenilo. Sadašnje stanje je omogućeno eksplicitnim izuzetkom u Zakonu o izvršenju proračuna.

Prof. dr. sc. Alfio Barbieri je naglasio kako su vlastiti prihodi visokoobrazovnim institucijama tj. sveučilištima amortizator između dnevnih potreba i dobivanja sredstava iz proračuna te pita je li razrađena tehnologija upućivanja novca iz državne riznice prema sveučilištima.

Prof. dr. sc. Saša Zelenika je pojasnio kako se namjenska sredstva (školarine isl.) mogu koristiti i nakon završetka kalendarske godine te ostaju na sveučilišnim računima, ali bi taj račun biti dio globalnog računa u državnoj riznici. Pitanje je kako definirati vlastite prihode i da li oni, poput ostalih sredstava iz proračuna, „nestaju“ s krajem kalendarske godine, tj. 31.12. Koliko on zna, stalno se u Zakonu o izvršenju proračuna otvaraju nove specifikacije, stavke i izuzeci, pa tako npr. domaći znanstveni projekti ne staju s tim datumom, već se nastavljaju. Treba zajednički formulirati kako predvidjeti izuzeće a da se ne dogodi ono što funkcionalno nema smisla.

Rektor Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku **prof. dr. sc. Željko Turkalj** naglasio je kako je akademsku zajednicu šokirao gerilan način na koji je nešto što je generalni okvir preko noći postalo uzurpacija nečega što radimo i posjedujemo. Smatra da se baca ljaga na akademsku zajednicu na koju je napad započeo odlukom o smanjenju plaća rektorima i prorektorima, a sada se nastavlja napadom na dekane za koje se kaže da troše novac na „bldanje“ plaća te da čuvaju milijarde na računima i neodgovorno troše novac pa im je potreban poseban nadzor. Ponovio je riječi ministra financija koji namjerava uzeti - ne posuditi, dio vlastitih prihoda sveučilišta koji trebaju ući u proračun. Smatra da ukoliko su rektori i dekani dobili povjerenje da upravljaju novcem, za pretpostaviti je da će se isti zakonski trošiti u zadanim okvirima te je predloženi Pravilnik o korištenju vlastitih sredstava i išao u tom smjeru, ali na ovaj način postaje besmislen. Nitko nije spomenuo tijekom novca, tj. činjenicu da je dobiveni novac uvijek u vremenskom pomaku kojeg sveučilišta moraju nadoknaditi kako bi osigurala normalno poslovanje. Naglasio je kako sveučilišta iz vlastitih prihoda sama kupuju opremu te plaćaju materijalne troškove i tekuće održavanje jer su sredstva iz državnog proračuna za tu namjenu nedostatna i stižu s velikim vremenskim odmakom. Također, tim se sredstvima odvija dio istraživačkog rada iz redovite obveze te se osigurava napredovanje.

Prorektorica za poslovanje Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Vesna Vašiček** je pojasnila kako je za Sveučilište u Zagrebu preuzela koordinaciju te teme obzirom na njezinu

ekspertizu. Smatra da je tema složena i nije ju jednostavno prezentirati, ali se složila da nije primjeren način na koji se akademska zajednica upoznala s inicijativom Ministarstva financija. Upozorila je kako su uprave sveučilišta suočene s različitim kontradiktornim inicijativama te se teško određuju u promišljanju strategije razvoja. Činjenica je da se iz javnog financiranja pokrivaju redovite plaće, i to ne svih zaposlenika, dok se sve razvojno financira iz vlastitih prihoda. Smatra da je uvijek veća ingerencija MZOS-a, kao koordinatora na velikim i neintegriranim sveučilištima, da prepozna loše trošenje vlastitih sredstava. Podsjetila je da smo 2003. ušli u model *lump-suma* koji nije profunkcionirao na operativnoj razini jer bi u suprotnom do sada imali veće ingerencije unutar sveučilišta. Ponovila je kako su postojeća sredstva na računima sveučilišta kumulirani dobici iz prethodnih razdoblja, a namijenjeni su pokriću svih preuzetih obveza koje će stići na naplatu. Ne vidi što se kvalitativno dobiva načinom kojeg predlaže Ministarstvo financija, već smatra da ćemo doći na razinu da se bavimo svakodnevicom.

Rektor Sveučilišta u Splitu **prof. dr. sc. Ivan Pavić** je istaknuo da je pitanje argumentacije iz kojeg se razloga Ministarstvo financija odlučilo na ovakav korak. Smatra da bi Ministarstvo moralo reagirati temeljem pouzdanih podataka jer na ovakav način istupa u medijima te izvođenjem pogrešnih zaključaka zbunjuje i akademsku i širu javnost te se dobiva dojam da je sustav visokog obrazovanja neozbiljan i nonšalantan. Predlaže da se održi sastanak predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva financija, i Rektorskog zbora na kojem će se razgovarati o korištenju vlastitih prihoda sveučilišta jer komunikacija putem medija nije prihvatljiva. Na konferenciji za tisak treba naglasiti kako je akademska zajednica spremna razgovarati s odgovornim institucijama kako bi se nastala situacija riješila na najbolji mogući način.

Prorektorica Sveučilišta u Zadru **prof. dr. sc. Dijana Vican** smatra kako treba istaknuti da se u protekle dvije godine značajno naštetilo akademskoj zajednici srozavanjem njezina ugleda u javnosti što se teško vraća. Treba upozoriti ministra financija da su sredstva o kojima pričamo najmanje vlastita sredstva, a podsjeća i da su u prošloj godini sveučilištima oduzeta sredstva. Također treba upozoriti da novac iz proračuna za siječanj i veljaču stiže u ožujku, a račune u međuvremenu treba nekako platiti.

Prorektorica Sveučilišta u Rijeci **prof. dr. sc. Nevenka Ožanić** upozorava kako treba sagledati posljedice ukoliko se poduzmu mjere Ministarstva financija te smatra da bi brojne ustanove mogle ostati blokirane ukoliko im se oduzmu vlastita sredstva, podsjećajući na primjer kada su institucije bile obvezne djelatnicima isplatiti naknade za Božićnice koje je ugovorio MZOS, ali ih nikada nije vratio institucijama. Bez vlastitih sredstava ne bi bilo moguće platiti sva potraživanja. Ističe kako se visokoobrazovne institucije ponašaju odgovorno, a na kraju budu kažnjeni oni koji slušaju upute Ministarstva i dobro gospodare novcem.

Prorektor Sveučilišta u Dubrovniku **prof. dr. sc. Vlatko Lipovac** smatra kako sveučilišta prvenstveno moraju opravdati važnost upravljanja vlastitim приходima. Treba obrazložiti kako ta sredstva ne idu u „bildanje“ plaća već se ulažu u razvoj kadrova. Podržava prijedlog rektora Pavića da se povede rasprava među relevantnim institucijama te nađe optimalno rješenje koje će uzeti u obzir potrebe Ministarstva ali će i brinuti o ugledu sveučilišta koji je nepovratno uništen.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš** smatra kako trebamo biti zahvalni medijima koji su jasnije i jačom porukom no resorno Ministarstvo prenijeli nakane Ministarstva financija. Razumije ministra financija koji ima zadaću da u rebalansu proračuna osigura sredstva te ih traži u raznim dijelovima sustava, pa ih u konačnici traži i u sustavu visokog obrazovanja. Smatra da je naš resorni ministar uputio ministra financija da se sredstva koja se mogu „povući“ nalaze na institucijama visokog obrazovanja. Ponovio je izjavu resornog ministra kako on kao ministar mora štiti studente, učenike i sportaše, iz čega se zaključuje da su institucije suspektne. Upozorio je kako se u ovom slučaju radi o rebalansu proračuna, a ne o posuđivanju. MZOS je u svojoj politici preferiralo pomoći ministru financija na način da mu je predložilo da se osvrne na sredstva koja su drugi zaradili. To se događa u trenutku u kojem je Hrvatska na dnu izdvajanja za visoko obrazovanje i znanost u usporedbi sa BDP-om. Institucije sustava, koje su prema ministru

suspektne, rade sve što mogu kako bi kompenzirale, neutralizirale i omogućile rad tj. ispunjenje temeljnih djelatnosti za koje su zadužene. Pitanje je kako to da Vlada i Ministarstvo ne žele vidjeti da bi davanje više inicijativnosti i omogućavanje veće slobode institucijama u traženju drugih novih prihoda pomoglo državi i sustavu, a u konačnici i bitnom javnom dobru – visokom obrazovanju. U trenutku kada su restrikcije iz državnog proračuna neminovne daje se upozorenje da su dodatni prihodi, inicijativnost, poduzetnost sveučilišta suspektne, dok se na europskim forumima svi za njih zalažu. Pitanje je kako napraviti stimulativnim cijeli sustav u trenutku kada se institucije koje su vijabilne i imaju potencijale stigmatizira i proglašava suspektne te ih se u konačnici financijski kažnjava. Ima li smisla uopće govoriti o autonomiji sveučilišta.

Prof. dr. sc. Saša Zelenika naglašava kako ulazak vlastitih i namjenskih sredstava u državnu riznicu nema nikakve veze s rebalansom niti nekakvim navodnim „oduzimanjem sredstava“ o čemu nikada nije bilo riječi. Smatra da razgovor o predloženom Pravilniku o mjerilima i načinu korištenja vlastitih prihoda i donacija javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta gubi na smislu ako bi, kako je Ministarstvo iz pravnih krugova informirano, ustanove Pravilnik „rušile“ na Ustavnom sudu. S druge bi strane upravo ako se sredstva uvrste u sustav državne riznice Pravilnik imamo posebnu važnost. Vezano uz smanjenje plaća rektorima i prorektorima naglasio je da je to područje bilo neuređeno od 2007. godine kada se status rektora i prorektora promijenio iz državnih dužnosnika u javne službenike te je došlo do neravnoteže unutar sustava. Do promjena plaća je došlo u okviru uređenja plaća javnih službenika. Naglasio je kako ugled sveučilišta ovisi o svim dionicima a posebice akademskoj zajednici te za resornog ministra nema nikakve „suspektnosti“ u akademsku zajednicu dok bi se iz nastupa rektora Bjeliša mogao implicirati njegova stalna sumnjičavost u namjere Ministarstva. Sebe smatra predstavnikom akademske zajednice te, u okvirima u kojima djeluje, pokušava postaviti „fiksne točke“ i smanjiti „nelinearnost sustava“ koji generira kaos. Ističe još jednom kako najava ministra financija nema veze s rebalansom proračuna te da se radi o pripremi sustava za svih 150 institucija, a s čime bi se započelo početkom 2015. godine. Podsjeća da je u rebalansu državnog proračuna potrebno pronaći 7,5 milijardi kuna, što na приходovnoj, što na rashodovnoj strani, a EU inzistira da se dio sredstava strukturnim mjerama nađe i na rashodovnoj strani. Proračun MZOS-a iznosi 10% državnog proračuna te je zatraženo da se iz tog resora nađe 500 milijuna kuna. Ističe kako se iz školarina i znanstvenih projekata te projekata s gospodarstvom prihoduje 1,5 milijarda kuna godišnje te ih treba trošiti odgovorno i namjenski, ali i transparentno. Smatra da treba zajednički nastupiti prema Vladi i Ministarstvu financija te sagledati sve aspekte izazova s kojima se suočavamo te vidjeti kako vlastite prihode provući kroz državnu riznicu bez da se ikoga ugrozi.

Prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš smatra da je ovaj sastanak nepotreban jer se ne razgovara o izjavama ministra financija te napušta sjednicu.

Prof. dr. sc. Vesna Vašiček smatra da je najgore rješenje kada se dijeli odgovornost za sustav a nitko se ne osjeća odgovornim. Smatra da Rektorski zbor treba reagirati na izjave ministra financija te zaključuje kako se do strukturiranog rješenja koje neće destabilizirati sustav treba doći razgovorom. Ističe kako je *ad-hoc* ulazak na razinu novčanih tokova najsloženiji i najrizičniji jer ozbiljno destabilizira sustav.

Prorektorica Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Melita Kovačević** upozorava kako se opasno udaljavamo od europskih sveučilišta posebno stoga što imamo proturječja u nizu zakona. Uloga MZOS-a je da se definira i kaže da hrvatska sveučilišta neće biti europska. Može doći do destabilizacije sustava za što je odgovoran MZOS i uprave sveučilišta te je stoga potreban dijalog.

Predsjednik Rektorskog zbora **prof. dr. sc. Alfio Barbieri** zaključuje raspravu te predlaže a Rektorski zbor jednoglasno donosi sljedeći

ZAKLJUČAK

1. **Rektorski zbor RH izražava nezadovoljstvo načinom na koji je iz medija doznalo o izjavi ministra financija g. Slavka Linića da će se sveučilištima uzeti dio vlastitih prihoda i preusmjeriti ih u proračun.**
2. **Rektorski zbor RH izražava neslaganje s činjenicom da se o financijskom poslovanju visokih učilišta raspravlja bez prisustva akademske zajednice.**
3. **Rektorski zbor RH zahtjeva izravan dijalog između Ministarstva financija, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Rektorskog zbora prije donošenja bilo kakvih odluka vezanih uz financijsko poslovanje javnih sveučilišta.**
4. **Rektorski zbor RH će odmah uputiti dopis resornom ministru dr. sc. Željku Jovanoviću i ministru financija g. Slavku Liniću s molbom za hitan sastanak s rektorima svih javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj.**

Prof. dr. sc. Alfio Barbieri zaključuje sjednicu u 12.30 sati te se svi predstavnici sveučilišta upućuju na konferenciju za tisak na kojoj su iznijeli zaključke sjednice.

Zapisnik sastavila:

Paula Pavletić, prof.

Predsjednik Rektorskog zbora:

prof. dr. sc. Alfio Barbieri